

МОЛИТВА

НАД РОЗСТРІЛЯНИМ
КАЗНАЧЕЄМ

Біля села Радів мешканці доколишньої місцини відновили пам'ятник, який вознісся тут після Першої світової війни і який атеїсти (це вже у радянський час) намагалися стерти з лиця землі

Передісторія цього монумента більше схожа на легенду, ніж на реальність. Втім, переповідається вона із покоління у покоління як істина і ні у кого із сучасників (тим паче, старожилів) сумніву не викликає.

Отже, за розповіддю мешканця сусіднього із Радовом села Мошків Миколи Товстонука, який став одним із ініціаторів відновлення пам'ятника, - під час Першої світової війни, коли здійснювався знаменитий Брусилівський прорив, одному з вояків довірили армійську «казну». Однак трапилось так, що «казна» у поході загубилася. За такий огріх на чоловіка чекав розстріл, однак начальство дало бідолашному шанс – доки не пізно, іди, мовляв, шукай, може хтось із місцевих жителів знайшов, змилосердиться і віддасть. Моя прабабця переповідала, як прийшов вояка у село, на зібраній сходці розповів людям про свою біду, ледь на коліна не падав, вимолюючи, аби повернули знахідку. Інакше йому – куля в лоб, а для армії – додаткові проблеми. На жаль, тоді ніхто так і не зізнався про знайдені гроші. А, може, ніхто з людей і не лукавив. Тим не менше, невдовзі до села докотилася чутка про те, що вояку-казначея таки розстріляли. А потім, десь через десяток років, на ймовірному місці розстрілу почали зводити пам'ятник. Причому, доволі масивний. На бетонній глибі буквально за декілька днів постала капличка із хрестом. Люд відповідно почав цікавитися, хто ж замовник пам'ятника. Зрештою, імені цього чоловіка так ніхто й не дізнався. Хоч найбільш вірогідна здогадка - що то таким чином замолює свої гріхи той, хто знайшов «казну». Більше того, відразу після встановлення монумента до церкви надійшла пожертва від невідомого із проханням молитися за упокій убієнних на тутешній території під час недавньої війни.

А надалі монумент десятиліттями стояв на краю польової дороги. Подорожні проходили мимо із поклоном, батюшка із прихожанами кожного року відправляв тут панахиду. Проте настав час тоталітарного радянського режиму, і партійцям монумент «замуляв в оці». Зрештою, найбільше «замуляли» релігійні атрибути. Ось і вирішено було не просто зруйнувати пам'ятку, але й вирвати її з «корінням». Пригнали сюди потужного бульдозера, обв'язали тросами брилу і давай її «викорчовувати». Однак задум так і не вдався. Трактор навіть з місця не зміг зрушити заглиблений на декілька метрів у землю бетон. Прикметно також, що буквально через тиждень пішов із життя тракторист, котрий надміру старався вирвати із землі бетонну брилу. А вона, обезглавлена і сплюндрована, одинока посеред поля, так і залишилася стояти на декілька наступних десятиліть.

Нині ж завдяки селянам пам'ятник із колишніми «ранами» відновився, на ньому знову зависочів хрест. А заодно ожила давня історія, яка не втрачає своєї актуальності й понині – про людську любов і бездушність.

Євген МЛИН.